

zaterdag 20 december 2008

'Modrikamen voor premier!'

Mischaël Modrikamen, verdediger van Fortis-aandeelhouders en doodgraver van Yves Leterme

Onderschat nooit kleine aandeelhouders. Mischaël Modrikamen, de zakenadvocaat die de rechtszaak aanspande waarin de regering zich verslikte, vecht graag, en hij won al eerder van machtige tegenstanders.

VAN ONZE REDACTEUR

FOTO'S BART DEWAELE

Hij is een vrij man, 'un homme libre'. Hij woont op een kasteeltje in Watermaal-Bosvoorde, waar hij ook kantoor

houdt. De honden en de huishoudster openen het hek, want de secretaresse heeft vrij, op de dag dat de Belgische regering wankelt door de gevolgen van de rechtszaak die Mischaël Modrikamen heeft aangespannen in naam van 2.100 kleine en minder kleine aandeelhouders van Fortis. Terwijl donderdagnamiddag de gsm's trillen met *breaking news* over de nakende val van Yves Leterme, neemt Modrikamen alle tijd. 'Mijn geweten is zuiver, zegt hij. 'Ik slaap heel goed, en ik word fris wakker. Ik ben erg gefocust op mijn zaak. De heisa laat ik graag aan mij voorbijgaan.'

Zakenadvocaat Mischaël Modrikamen: 'Ik ga niet gebukt onder een katholiek schuldgevoel over geld. Ik verdien erg goed mijn boterham, ik ben welgesteld. Punt.'

© Bart Dewaele

In een wereld van internationale zakenkantoren en in een dossier dat handelt over het lot van de grootste bank van het land, met een balans die tweeëneenhalf keer zo groot is als het bruto nationaal product van België, lijkt Modrikamen met zijn amper tien man sterk team een klein duimpje. Maar zijn hardnekkig en scherpzinnig juridisch verzet tegen de ontmanteling van de Fortisholding en de verkoop van de Fortisbank doet de Belgische staat op haar grondvesten daveren.

Het kantoor Modrikamen is al jaren een gereputeerd adres voor minderheidsaandeelhouders die zich onheus behandeld voelen. Modrikamen maakt er zijn waarmaker van dat hij het tegen de machtigsten opneemt, Tractebel, Electrabel, Ubizen, Arcelor/Mittal, Petrofina of de Nationale Bank. Met veel tegenslagen, en eclatante successen, zoals ook te zien is aan het wagenpark voor het kasteeltje.

Modrikamen, pas 42, maar al grijzend en respectabel in pak met krijtstreep, is - zo benadrukt hij graag - alleen verantwoording verschuldigd aan zichzelf - en natuurlijk aan de aandeelhouders die hij verdedigt. Laat het zo'n typisch Belgische 'liberaal' zijn die de hoogste echelons van de regering, het gerecht en de haute finance aan het wankelen brengt.

Deinst u niet terug voor de proporties van wat u in gang gezet heeft?

'Ik heb slechts mijn plicht gedaan. Ik ben een zakenadvocaat. De rechten van mijn cliënten zijn zwaar geschonden. Op drie dagen tijd, op 3, 4 en 5 oktober, hebben mensen die daar niet het mandaat voor hadden een bedrijf gesloopt. Ik neem het op voor de aandeelhouders die alles is ontnomen boven hun hoofden heen. Aandeelhouders spelen niet in een casino. Je kunt geld verliezen, maar er zijn regels die moeten worden gerespecteerd.'

'Meneer Leterme moet vandaag zijn ontslag niet indienen omdat hij de zaak verloren heeft bij de rechter. Hij heeft de meest elementaire regels van de democratie geschonden.'

Is de crisis van premier Leterme voor u een overwinning, of een nodeloze complicatie die een nieuwe deal over Fortis bemoeilijkt?

'Beide. Dit is een boemerang die de regering in het gezicht terugkrijgt. Wij waren al langer op de hoogte van hun manoeuvres, niet allen bij het hof van beroep, maar ook in eerste aanleg. Het is zeer verontrustend, en misschien is alles nog niet aan het licht gekomen. Ik heb op mijn tanden gebeten, ik was bij momenten behoorlijk boos over het valse spel dat gespeeld is. Daarom ben ik blij dat het zo snel aan het licht komt, en dat zij die met de lucifers gespeeld hebben, zich eraan verbranden.'

Hoe waren jullie daarvan op de hoogte?

'Wanneer in zo'n dossier zulke onregelmatigheden gebeuren, kan dat niet geheim blijven. Er zijn altijd veel mensen bij betrokken. Grove ingrepen choqueren hen. Niet alleen in de rechtbanken en op de griffies, maar ook in de buurt van de regering. Bronnen dicht bij de regering hebben mij maandag al laten weten wat de beslissing van de rechter in eerste aanleg zou zijn. Waarom kon ik dinsdag meteen na de zitting aankondigen dat ik in beroep ging? Omdat we wisten wat er zou komen! Ik heb toen ook bewust een kamer met drie rechters gevraagd bij het hof van beroep. En daar heb ik goed aan gedaan (*lacht schamper*). Het is veel moeilijker om drie rechters te beïnvloeden dan één rechter.'

'Het is *du jamais vu* wat zich daar heeft afgespeeld. Het doorbreken van het geheim van de beraadslaging. Poging tot beïnvloeding. Intimidatie. Wat een *culot*. Maar ik vind ook de manier waarop ze verder procederen hallucinant.'

Zijn de aandeelhouders van Fortis die u vertegenwoordigt, gebaat bij de val van de regering?

'Wij zijn niet gebaat bij een machtsvacuüm. Maar we kunnen ook niets beginnen met mensen die in diskrediet gebracht zijn. Wij willen een sterke partij waarmee we kunnen praten. Maar ook anderen die ongelijk gekregen hebben, mensen als Luc Coene en Peter Praet, moeten de onderhandelingstafel verlaten. Ze moeten worden vervangen door onderhandelaars die een andere visie hebben.'

Is uw doel nog altijd een nationalisering van Fortis, en het oprichten van een grote Belgische bank door een fusie met Dexia en Ethias?

'Ik geloof niet in een nationalisatie op zich. Het is een mogelijkheid. Maar er zijn ook andere perspectieven. Stop de activa in een gemeenschappelijke pot, roep de aandeelhouders op om geld in Fortis te investeren om weer te vertrekken en te consolideren. BNP Paribas moet zich ervan bewust zijn dat de deal die ze hadden niet meer bestaat. Er moet opnieuw onderhandeld worden. Ook met de Nederlanders. Ofwel moet de verkoopprijs enkele euro hoger, ofwel moet het een stand-alonebank zijn, of de verzekeraar AG moet bij Fortis blijven, of er moet een grote Belgische bank komen.'

'Alle Europese landen hebben hun kampioenenbanken verdedigd. Nederland heeft ING verdedigd en ABN Amro, de Zwitsers UBS. Volgens mij is dat heel vergelijkbaar met Fortis. Problematisch management, problemen met het kapitaal, en toxische fondsen. De Zwitserse staat is tussenbeide gekomen, heeft het management vervangen, kapitaal geïnjecteerd, en heeft de giftige fondsen overgenomen.'

'De Fransen doen hetzelfde. Plus 350 miljard euro kredietlijnen voor hun banken.'

'En wat doen wij met onze nationale kampioen, onze grootste bankinstelling? In drie dagen tijd hebben mensen die nog nooit onderhandeld hebben over de verkoop van een bank, in totale paniek, zonder plan, een deel aan de Fransen, een deel aan de Nederlanders uitverkocht. Dat is toch onaanvaardbaar. Wie heeft dat beslist? Niet zij die door de aandeelhouders waren aangesteld, maar ambtenaren die uit het zicht blijven.'

'Niemand weet goed wie voor Fortis onderhandeld heeft. Welk land van gekken zijn we? Ze hebben zelfs de teams die over de verkoop van Fortis onderhandelden volgens politieke evenwichten samengesteld, zodat er toch een socialist en een liberaal en een christendemocraat zou bijzitten. Het ging niet over competentie, maar over politieke kleur.'

'Hoe kan men toelaten dat een grote instelling als Fortis, die de economie mee kan aansturen, die kapitaal ter beschikking stelt, vertrekt? Als morgen alle directeurs naar Parijs vertrokken zijn, blijft er niets meer over in Brussel.'

Waarom benadrukt u zo graag dat wat goed is voor uw aandeelhouders, ook goed is voor het algemeen belang?

'Het is totaal onaanvaardbaar hoe Leterme en Reynders het personeel en de spaarders hebben opgezet tegen de aandeelhouders. Red er twee, en offer er een op. Terwijl veel personeelsleden geruïneerd zijn, en veel spaarders ook aandeelhouders zijn. Zet gewoon iedereen weer rond de tafel. En durf dan ambitie te hebben. Dat is wat Leterme en Reynders vreselijk missen: de ambitie om iets op te bouwen, om ons lot in handen te houden, zodat we niet van de Fransen of de Nederlanders moeten afhangen.'

De Belgische overheid zou met een nationalisering onverantwoord grote risico's nemen, vinden veel bankspecialisten. De bankcrisis is nog niet uitgewoerd. België is een maat te klein om zo'n reuzebank in nog moeilijker tijden overeind te houden. De gevolgen kunnen catastrofaal zijn.

'Maar de Belgische staat garandeert al Dexia. Terwijl de Fransen het directiecomité controleren. Bij Fortis is het nog erger. België garandeert 150 miljard euro voor Fortis. Maar de bank is morgen in Franse handen. En overmorgen wordt het Belgische aandeel in BNP Paribas verwaterd. Ze zullen nog vijf procent overhouden, en daarna nog één of twee procent. Fortis is weg, en ze staan nog voor 150 miljard garant, zonder enige invloed.'

'De kans bestaat trouwens dat BNP Paribas genationaliseerd wordt. Sarkozy heeft al gezegd dat hij niet zal aarzelen als het nodig is. De Belgische staat draagt bij Fortis dus een groot risico dat ze niet kan beheersen. Zullen die kredietlijnen van de Franse nationale bank openblijven als de crisis uit de hand loopt?'

'Neen, dan is het toch beter om het heft in eigen handen te houden. En als er een felle crisis komt, de verliezen te nemen. We moeten toch niet met de banken laten gebeuren wat met energie en Electrabel gebeurd is.'

Waarom wil u zo graag niet alleen de rechtbank, maar ook de publieke opinie voor uw zaak winnen?

'Omdat er ook een groot publiek belang op het spel staat. Een half miljoen mensen in dit land hebben veel geld verloren. Duizenden zijn geruïneerd. Twintig tot vijftig miljard euro is in rook opgegaan. We hadden de eerste dagen mensen aan de lijn die zelfmoord wilden plegen. U moet zich de sociale impact voorstellen. In dit land leeft een gevoel van woede en degout.'

'Ik moet met 37 verschillende realiteiten rekening houden. De realiteit van de cliënten. De juridische realiteit. De realiteit van de banken. De realiteit van de economie. De politieke realiteit. De realiteit van de pers. Dit is een zeer gemediatiseerd dossier, de staat en BNP Paribas communiceren

veel, de ene om te zeggen welke staatslieden de ministers zijn, en de andere om een mooie bank binnen te halen tegen een lage prijs. Wij kunnen niet achterblijven. Bovendien maakt het hen gek dat er zo'n luidruchtige woordvoerder opstaat. Ze hadden veel liever dat de zaak stilletjes geregeld zou worden door een rechtbank en dat niemand erover zou praten. Wij leggen nu alle lacunes in het dossier bloot, alle tekortkomingen en fouten.'

U lijkt te genieten van dat gevecht?

'Vechten ligt in mijn natuur. Ik pak graag grote tegenstanders aan. Ik twijfel nooit om de aanval in te zetten tegen forten die de reputatie hebben oninneembaar te zijn. Maar het vergt wel wat, al die grote partijen aanpakken en toch bij de zaak blijven: juridisch, politiek, mediagewijs, ondanks de intimidaties, beïnvloedingen en bedreigingen. Gelukkig ben ik een vrij en onafhankelijk man.'

Op welke manier kan een advocaat niet vrij zijn?

'Als ik een partner was in een groot kantoor kon ik nooit dit soort zaken aanpakken. Er zou een belangenconflict zijn, omdat het kantoor elders als raadgever optreedt.'

'De eerste jaren van mijn carrière zat ik bij grote gereputeerde kantoren. Maar ik wilde de totale vrijheid, daarom ben ik al op mijn 27ste met een eigen kantoor begonnen.'

'Ik hou mijn kantoor ook klein. Ik wil niet groter worden dan tien mensen. Al stromen de zaken toe en dienen zich zowat elke dag advocaten aan. Ik neem maar pakweg drie op de tien zaken aan. Als ik een grote machine opzet met dertig advocaten, vijftien secretaresses en drie boekhouders, dan moet ik die machine ook blijven voeden. Nu heb ik alles makkelijk onder controle. Wij hoeven geen marketingcampagnes te lanceren om werk te krijgen. En als zich een zaak als Fortis aandient, heb ik alle vrijheid om ze aan te nemen. Zo simpel is het.'

Deze week doken weer berichten op over uw vermeende politieke carrière. Gaat u bij Lidé, de nieuwe Franstalige partij van Rudy Aernoudt?

'Ach, dat is het monster van Loch Ness. Elke dag krijg ik brieven van mensen die me aanraden om me in de politiek te lanceren. "Wij zullen voor u stemmen!,, "Modrikamen voor Eerste Minister!,'

'Dat is vleierend, maar ik hou van wat ik doe. Ik wil nooit de slaaf worden van de politiek, of de gevangene van een partij omdat ik een nieuw mandaat nodig heb. Of in de politiek stappen om dan een jaar over BHV te discussiëren. Nooit.'

'Ik zit hier als advocaat, ik heb geen andere agenda dan die van de aandeelhouders die ik verdedig. Wellicht wil ik ooit wel eens in de politiek stappen. Ik heb sympathie voor Rudy Aernoudt (de voormalige Vlaamse topambtenaar en kabinetschef van Fientje Moerman die klokkenluider werd, kgv), politiek en persoonlijk. Maar er is geen agenda, noch een beslissing.'

U gaat er prat op dat u 'de waarheid' zegt, en u bespeelt vooral in Franstalig België de camera's en het grote publiek. Schuilt er een populist in u?

'De waarheid zeggen is niet populistisch. Sarkozy heeft een vorm van *parler vraie*. Hij is geen populist, maar een respectabel staatsman, al heeft hij dan dat blingbling kantje. Ik ben immuun tegen elk populismevirus. Ik ken de complexiteit van de dingen. Ik weet dat problemen niet met een toverstokje worden opgelost.'

Maar u bent een man van rechts?

'Ik kom uit een links nest. Mijn vader was een socialistisch politicus, hij was eerst schepen en later burgemeester van Couillet bij Charleroi. Mijn oom was een syndicalist. Ik heb nog foto's waarop ik als kind vooraan loop in een betoging van 100.000 metallo's in Brussel. Ik kom uit een

bescheiden gezin. Ik ken dat milieu goed, ik kan moeiteloos een pint gaan drinken en Waals praten met de metallo's.'

'Maar het socialisme in Wallonië is de ergste vorm van conservatisme. Het discours van links zegt mij al sinds mijn tienerjaren niets. Ik vind de rechtsstaat belangrijk, persoonlijke verantwoordelijkheid, dat mensen hun lot in handen nemen, veiligheid - ik vind het onaanvaardbaar dat mensen bang zijn om 's avonds op straat te komen.'

'Maar een grote beweging van rechts moet een populaire beweging zijn, die het electoraat hergroepeert en alle mensen samenbrengt die hun persoonlijke verantwoordelijkheid willen nemen - alle mensen die vroeg opstaan, zoals Sarkozy dat noemt.'

'Dat doet de MR niet, de UMP van Sarkozy in Frankrijk doet het wel, of de Partido Popular van Aznar in Spanje, die 40 procent en meer haalt. Zij tonen dat rechts populair kan zijn. Ik hou niet van het rechts van de MR, het rechts van de bezittende klasse, die zich superieur waant, en die graag dicht bij machtige ondernemingen staat. Ik wil dicht bij de mensen staan.'

U behoort nu nochtans tot de gegoede klasse, om het woord rijk niet gebruiken.

(*Stribbelt tegen*) 'Ik ben niet 'rijk'. Laten we zeggen dat ik welgesteld ben.'

U kan dat natuurlijk vergelijken met uw rijke cliënten, onder wie heel wat adellijke families.

(*Zuinig*) 'En met mijn cliënten die rijk waren. Ik ben van niets vertrokken. Toen ik mijn eerste kantoor begon in een klein appartementje heeft mijn vader mij 10.000 euro geleend om mij te installeren. Ik heb de eerste dossierkasten zelf in elkaar gezeven. Na enkele maanden heb ik een tweede appartement gehuurd omdat het kantoor uitbreidde, en zo is de bal aan het rollen gegaan. Na twintig jaar werk sta ik natuurlijk veel verder.'

'Luister, ik ga niet gebukt onder een katholiek schuldgevoel over geld. Ik verdien erg goed mijn boterham, ik ben welgesteld. Punt.'

Waardoor u behoort tot het establishment dat u graag bestrijdt?

'U zegt dat nu. Misschien wel, maar ik sta toch aan de rand. Ik zit erin en kan tegelijk afstand nemen. Ik kan de juiste milieus frequenteren, maar ik ben er niet aan gebonden. Ik blijf vrij. Ik heb geen heilige koeien. En ik schrik er niet voor terug om tegen de belangen in te gaan van mensen die ik goed ken als het mijn cliënten helpt. Philippe Bodson ken ik zeer goed, ik heb grote sympathie voor hem, maar dat weerhoudt mij er niet van te doen wat ik moet doen.'

Heeft uw hang naar onafhankelijkheid te maken met uw Joodse afkomst?

'Ik omarm dat Joodszijn. Ook is het wat ingewikkeld, mijn moeder is opgevoed als protestantse, strikt genomen ben ik dus geen Jood, en ik ben ook geen praktiserende jood. Maar ik zie het als een privilege om een reeks waarden en 3.000 jaar - vaak tragische - geschiedenis mee te krijgen. Ik heb er wellicht mijn rechtvaardigheidsgevoel gehaald, en misschien dat verbale talent. Het jodendom heeft een geschiedenis van 3.000 jaar intellectueel debat.'

'Het brengt ook verantwoordelijkheden met zich mee, de morele lat ligt hoog.'

Tot slot: Yves Leterme zei deze week nog in een interview dat u de enige zal zijn die aan deze crisis zal verdienen. Profetische woorden voor hemzelf, maar ook voor u?

'Het is onverantwoord om dat te zeggen. Ik werk voor de aandeelhouders én ik draag tegelijkertijd een visie aan. We proberen een oplossing te vinden die goed is voor alle partijen. Ook voor de staat. Dat is kennelijk heel anders dan wat Leterme wilde.'

'De media praten de hele tijd over wat wij gaan verdienen. De kosten

lopen indrukwekkend hoog op. We werken er al maanden met de hele equipe aan. In het begin moesten we extra mensen aanwerven om 's nachts te kunnen doorwerken. De experts zullen meer dan een half miljoen kosten. Ik ben niet zeker dat deze zaak op het eind van de rit echt rendabel wordt. Maar ach, het raakt me niet zo.'

Met uw gemoedsrust lijkt u wel het tegendeel van premier Leterme, die de reputatie heeft dat hij alle aanvallen persoonlijk neemt en ze rancuneus onthoudt.

'Het zal u misschien verrassen, maar aanvallen laten me behoorlijk onverschillig. Ik lees op sites de vreselijkste dingen over mij. Dat laat me koud. In de pers verschijnen soms de flagrantste onwaarheden over mij. Ik heb nog nooit een rechtzetting gevraagd of zelfs maar gereageerd.'

'Ik volg het nieuws ook niet dwangmatig. 's Morgens word ik rustig wakker, mijn vrouw bladert door de kranten terwijl ik een douche neem, en tijdens het ontbijt blader ik met haar mee. Ik kom nu vaak op televisie, maar ik heb nog bijna geen enkele keer naar mezelf gekeken. Ik doe wat ik moet doen, maar ik ben niet geobsedeerd door mijn imago. Neen, ik streef er niet naar om koning te worden.'

KAREL VERHOEVEN